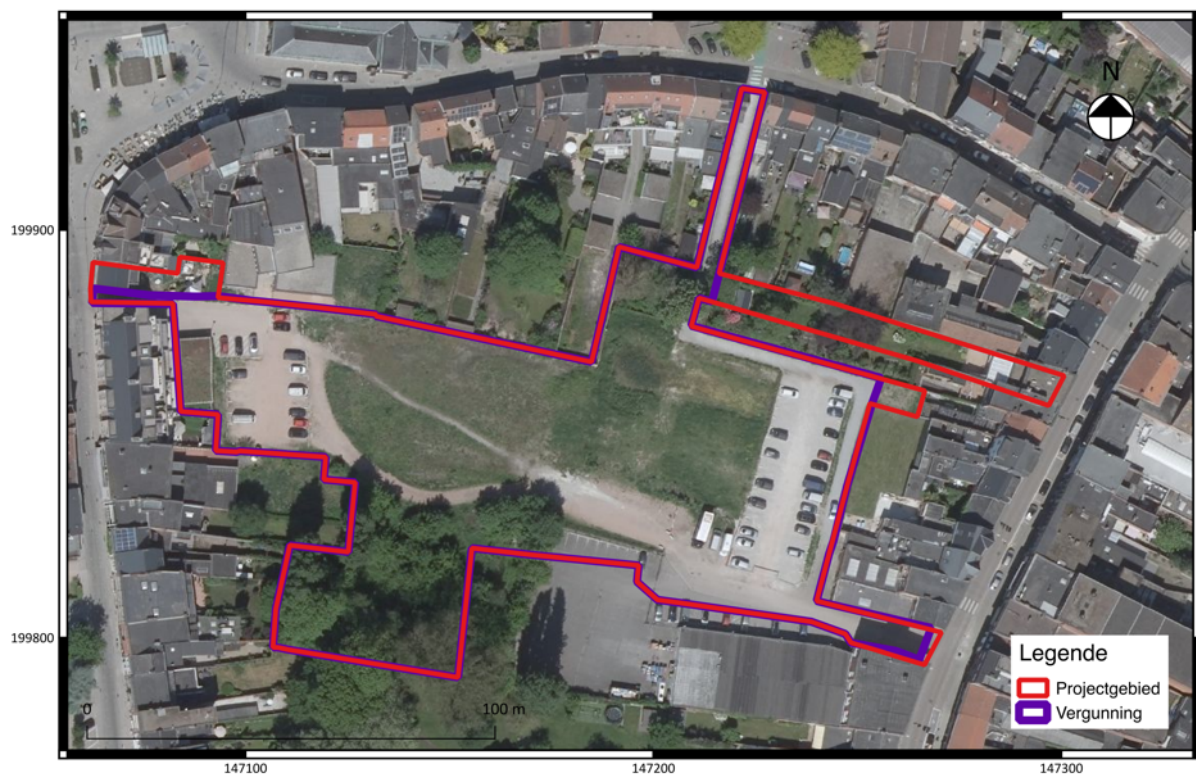

Archeologienota: Ontwikkeling van de site “Nielderhoff” aan de Dorpsstraat te Niel

Julie Van Roy

Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies

Ter hoogte van het reeds geprospecteerde areaal binnen de contouren van het projectgebied is duidelijk dat de geplande werken zullen ingrijpen op een (in kwantitatief en kwalitatief opzicht) beperkt bodemarchief dat geen toegevoegde waarde meer verschaft voor het vergroten van archeologische kenniswinst met betrekking tot de regio. Verder onderzoek (d.m.v. een opgraving) is niet noodzakelijk/nuttig in deze zone.

De aard en datering van het bodemarchief kon vooralsnog niet worden vastgesteld ter hoogte van de bestaande verhardingen (oostelijke grens en westelijke grens van het projectgebied) en het areaal met bos in de zuidelijke sector van het terrein. Voor wat betreft deze niet onderzochte deelgebieden wordt gemotiveerd waarom wel/geen verder vooronderzoek met ingreep in de bodem in een uitgesteld traject nog noodzakelijk/nuttig is (fig. 3.1)

Areaal met bos (zuidelijke sector van het projectgebied)

Omwille van de begroeiing kon er in deze zone vooralsnog geen vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsvinden. Om de bodemopbouw en de eventuele verstoringsgraad van de gronden te checken werden hier op 21 augustus 2019 twee controleboringen uitgevoerd. Deze terreinverkenning toonde aan dat er geen sprake is van een bodemverstoringen. Onder een dikke antropogene bovengrond situeert zich een niet verstoord archeologisch niveau in de top van de moederbodem (B/C-horizont) op een diepte van ca. 70 cm.

De geplande werken in deze zone omvatten de aanleg van een ondergrondse parking (met een uitgravingsdiepte van min. 3,5 m -mv) en de bouw van een bibliotheek (met funderingsdiepte van min. 80 cm -mv). Deze bodemingrepen bedreigen de eventueel aanwezige archeologische waarden in deze zone. Om die reden is verder vooronderzoek met ingreep in de bodem (d.m.v. proefsleuven) noodzakelijk en nuttig in deze zone. Aangezien het rooien van de bomen enkel na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning kan gebeuren, dient dit verder onderzoek in uitgesteld traject te worden uitgevoerd.

Verharding (parking) westelijke grens

De bestaande parking (verharding) langs de westelijke grens van het projectgebied was tijdens het proefsleuvenonderzoek nog in gebruik en dus ontoegankelijk. Aangezien deze zone overeenkomt met de geplande sociale woningen (met een funderingsdiepte van min. 80 cm) en de aanleg van de ondergrondse parking (met een uitgravingsdiepte van min. 3,5 m) is verder vooronderzoek met ingreep in de bodem (d.m.v. proefsleuven) hier noodzakelijk en nuttig om de aanwezigheid/bewaringstoestand van eventueel relevante archeologische/bodemkundige waarden te checken. Dit verder onderzoek dient te worden uitgevoerd in een uitgesteld traject, na verwijdering van de aanwezige verhardingen bij de parking.

Verharding (parking) oostelijke grens

Ter hoogte van de oostelijke, bestaande parking zal de huidige verharding worden verwijderd zonder verdere uitgraving. Ook toonde de reeds uitgevoerde prospectie aan dat hier sprake is van een puinpakket in de bovengrond (dikte ca. 1 m) dat het onderliggend (al dan niet lokaal verstoord) archeologisch niveau (in de top van de C-horizont) afdekt/beschermde. Op basis van beide argumenten wordt voldoende gemotiveerd dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem (d.m.v. proefsleuven) hier niet noodzakelijk/nuttig is.

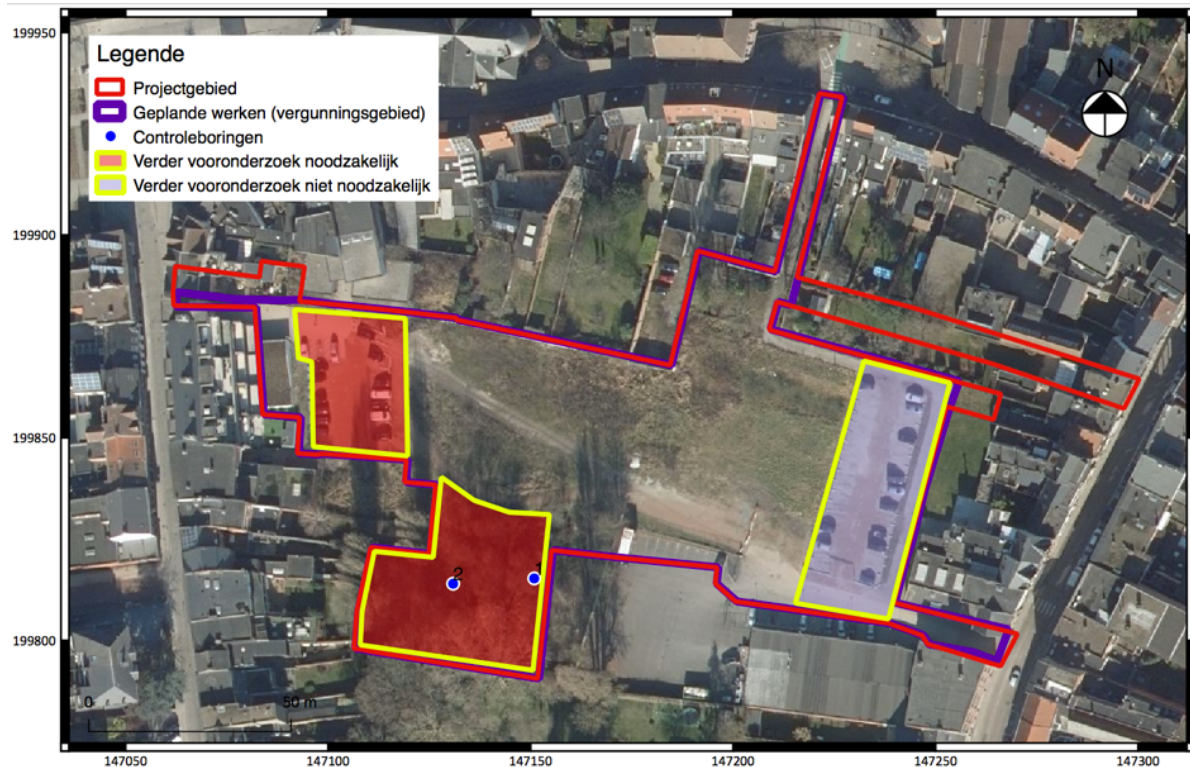

Fig. 3.1: Afbakening van zones waar verder vooronderzoek met ingreep in de bodem wel/niet noodzakelijk is.

3.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

3.2.1 Administratieve gegevens

Actoren	Studiebureau Archeologie	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefveringe	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (auteur)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Niel
	Adres	Dorpsstraat zn
Kadastrale gegevens		Niel, Afd. 1, sectie A, perc. 366A2 (deel)
Oppervlakte onderzoeksgebied		Ca. 2273 m ²

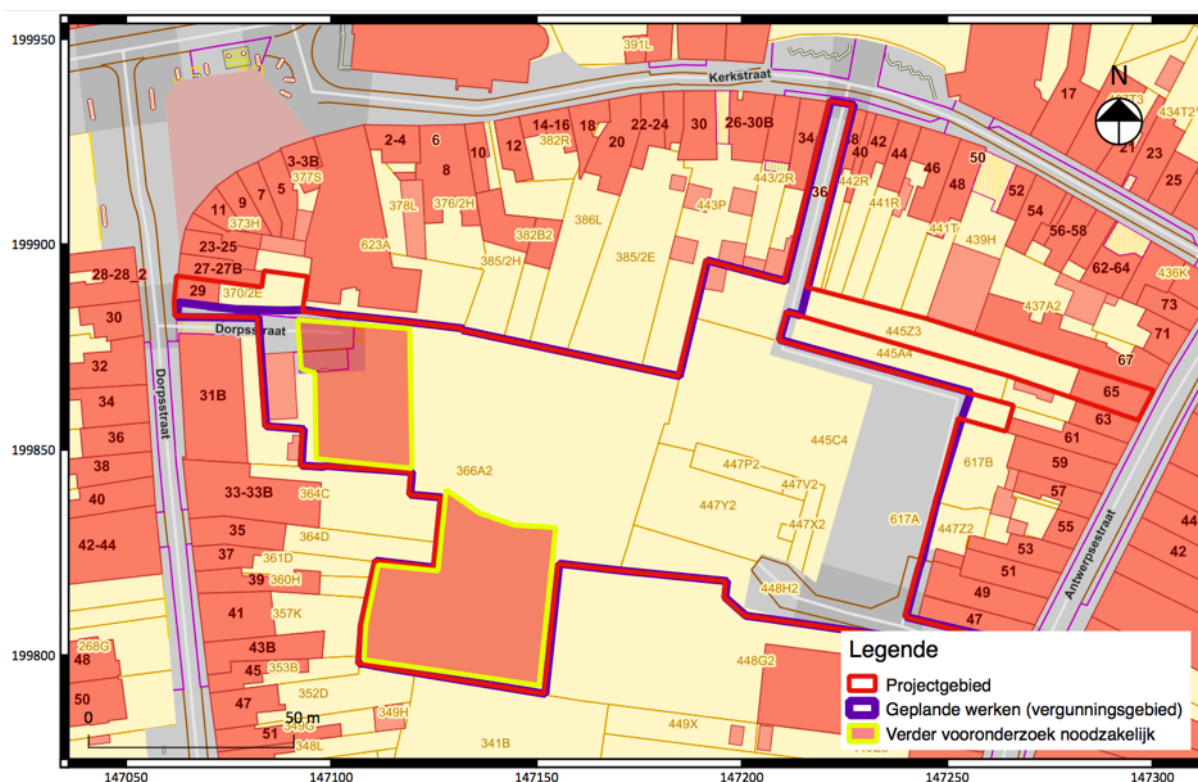

Fig. 3.2: Uittreksel uit het kadasterplan met situering van de zones waar verder vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is.

3.2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

De aard en datering van het bodemarchief kon vooralsnog niet worden vastgesteld ter hoogte van de bestaande verhardingen (oostelijke grens en westelijke grens van het projectgebied) en het areaal met bos in de zuidelijke sector van het terrein.

3.2.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van dit vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en de inschatting van het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

De volgende onderzoeksvragen zijn hierbij van belang:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte, al dan niet begraven, (paleo)bodems aanwezig?
- In hoeverre is de bodemopbouw, zoals weergegeven op de bodemkaart, recent²⁴ verstoord?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de afbakening hiervan in ruimte en tijd?
- Wat is de aard en datering van de aanwezige archeologische waarden?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig? Zo ja, welke zones komen in aanmerking voor vervolgonderzoek?

3.2.4 Onderzoeksmethode en -strategie

Het reeds geprospecteerde areaal binnen de contouren van het projectgebied is onderzocht door middel van proefsleuven. Het is dan ook wenselijk/noodzakelijk om deze onderzoeksmethode aan te wenden.

Deze onderzoeksmethode biedt een duidelijk ruimtelijk overzicht van de eventueel aanwezige archeologische waarden. Tegelijkertijd kan ook in kaart worden gebracht waar eventuele bodemverstoringen als gevolg van de bouwactiviteiten uit de 19^e en 20^e eeuw zich situeren.

De sleuven worden aangelegd volgens de Code van Goede Praktijk (versie 4.0, hoofdstuk 8.6). Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie (landelijke context).

De aanlegdiepte van de proefsleuven wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider op basis van de vraagstelling en de onderzoeksdoelen. Ook de inplanting van kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. De locatie van kijkvensters staat in functie tot de dichtheid en aard van de aanwezige bodemsporen.

De proefsleuven hebben een breedte van 2 m en worden aangelegd in een vast grid. Het betreft parallelle raaien van ononderbroken proefsleuven met een maximale tussenafstand van 15 m ten opzichte van elkaar, gerekend vanuit de centrale lengte-as van de sleuven (fig. 3.3).

Door middel van proefsleuven wordt 10% van het onderzoeksareaal onderzocht. De oppervlakte van de kijkvensters bedraagt 2,5%. Indien een archeologische site wordt aangetroffen, dienen extra proefsleuven en/of kijkvensters te worden gegraven om een afbakening van de site te bekomen. Kijkvensters worden ook gegraven om schijnbaar lege zones te controleren.

De proefsleuven en eventuele kijkvensters worden uitgegraven met een graafmachine met een tandenloze bak. De proefsleuven worden aangelegd op het archeologisch niveau waarop grondsporen te zien zijn.

De uitvoerders van het proefsleuvenonderzoek dienen niet te beschikken over bijkomende specifieke competenties ten opzichte van deze opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

²⁴ Hiermee wordt de periode na de Tweede Wereldoorlog bedoeld.

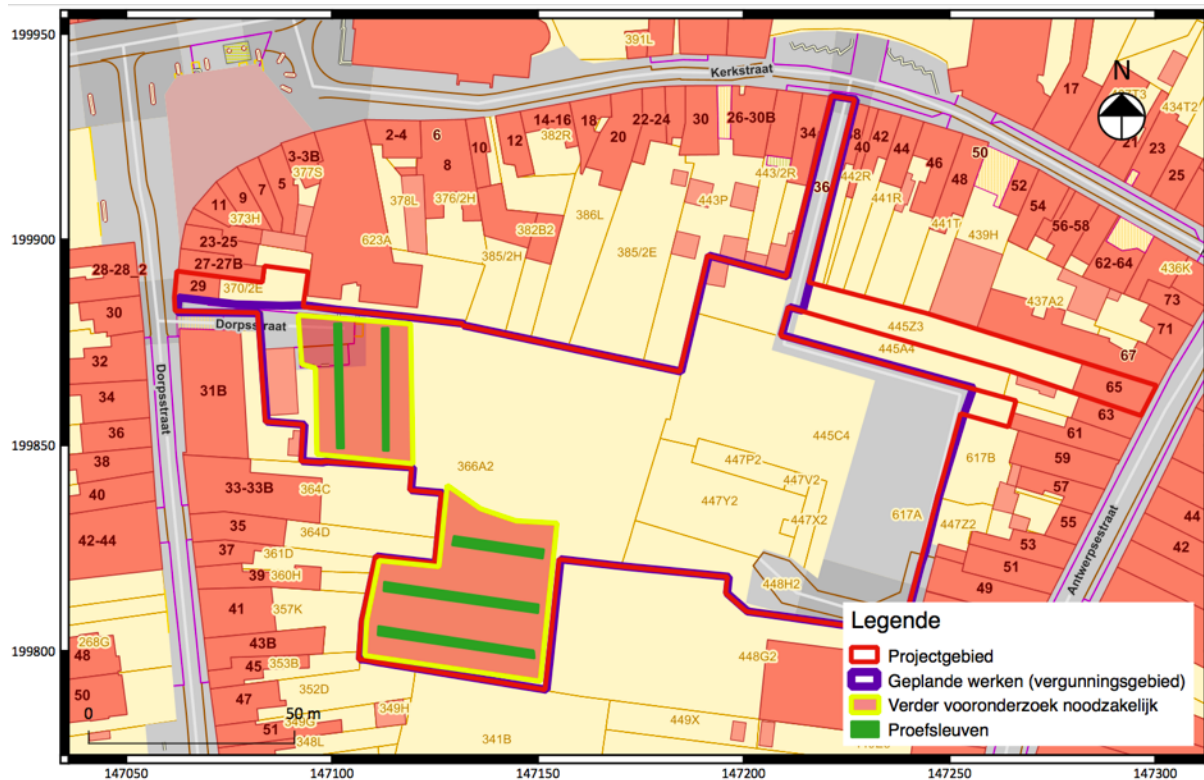

Fig. 3.3: Het sleuvenplan.

3.2.5 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.

3.2.6 Noodzakelijke maatregelen voor de bescherming van het archeologisch erfgoed

Voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek dienen de aanwezige bomen dienen te worden gerooid zonder ontstronking. Eventueel hinderende boomstronken worden onder archeologische begeleiding verwijderd tijdens het proefsleuvenonderzoek.